

Sygn. akt V U 159/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Beata Łapińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku E. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę górniczą

na skutek odwołania E. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia (...) sygn.: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 159/23

UZASADNIENIE

Decyzją z (...) roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił E. B. prawa do emerytury górniczej wskazując, iż nie udokumentował on wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. ZUS uznał, iż skarżący posiada jedynie okres pracy górniczej określonej w art. 50 c ustęp 1 ,tj. okres zatrudnienia od 1 maja 2007 r. do 9 grudnia 2022 r. w wymiarze 15 lat, 4 miesięcy i 22 dni.

W dniu (...) E. B. złożył odwołanie od decyzji, w którym wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury górniczej.

W uzasadnieniu odwołania podniósł, iż posiada 25 letni okres pracy górniczej i wnosi o zaliczenie mu do tego okresu dwóch okresów :

- od 1 września 1992 r. do 30 kwietnia 2007 r. jako zwykłą pracę górniczą
- od 1 maja 2007 r. do 9 grudnia 2022 r. w wymiarze półtorakrotnym.

Na rozprawie w dniu 14 czerwca 2023 r. pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że ma świadomość , iż wnioskodawca po raz trzeci występuje z wnioskiem o emeryturę górniczą, ale zmieniła się definicja przodka i u pracodawcy jest nowy plan organizacyjny (...), który ma wpływ na ocenę spornych okresów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania . Podniósł, iż okres pierwszy był przedmiotem badania Sądu w sprawie o sygn.. akt 802/15 , zaś okres od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. był przedmiotem badania Sądu w sprawie VU 1126/19 , w których to sprawach odwołania wnioskodawcy zostały prawomocnie oddalone. Dodał, iż brak jest podstaw do zaliczenia wnioskodawcy okresu pracy od 1 maja 2007 r. do 9 grudnia 2022 r. w wymiarze półtorakrotnym gdyż prace związane z odwodnieniem nie należą takich prac.

Na rozprawie w dniu 5 grudnia 2023 r. pełnomocnik organu rentowego

wniósł o odrzucenie odwołania w zakresie okresów zatrudnienia od 1 września 1992 roku do marca 2019 r. z uwagi na to, że pierwszy okres ten był przedmiotem rozpoznania w sprawie VU 802/15 a okres drugi do marca 2019 r. sprawie VU 1126/19 . W pozostałym zakresie dotyczącym okresu zatrudnienia od 12 marca 2019 r. do 9 grudnia 2022 r. organ wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż ubezpieczony w tym okresie jako operator spycharki gąsienicowej pracujący przy odwodnieniu, nie wykonywał pracy w wymiarze półtorakrotnym, a jednokrotnym i okres ten został przez ZUS w takim wymiarze, po odliczeniu okresów przebywania na zasiłkach chorobowych, zaliczony wnioskodawcy do pracy górniczej co dało mu łącznie 15 lat , 4 miesiące i 22 dni.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. B., urodzony w dniu (...), po raz pierwszy w dniu (...) wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę z dnia (...) k. 2-5 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia (...) roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił E. B. prawa do emerytury górniczej wskazując, iż nie udokumentował on wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej okres 11 lat, 4 miesiące i 18 dni, w tym okres 7 lat, 9 miesięcy i 3 dni do pracy określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do pracy górniczej nie zaliczono okresu od dnia 1 września 1992 roku do dnia 30 kwietnia 2007 roku, albowiem stanowisko, które zajmował wnioskodawca tj. kierowca ciągnika, nie figuruje w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 roku.

(dowód: decyzja ZUS k-38 akt ZUS)

Wyrokiem z 21 października 2016 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 802/15 oddalił odwołanie E. B. od decyzji z (...) roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że w spornym okresie od dnia 1 września 1992 roku do dnia 30 kwietnia 2007 roku wnioskodawca pracował w oddziale (...) (...) na stanowisku kierowcy ciężkiego ciągnika. Ubezpieczony na zapleczu Oddziału wykonywał konserwację sprzętu: agregatów prądotwórczych, sprzężarkowych, smarowniczych tzn. tankował do nich paliwo, sprawdzał poziom oleju. Następnie wraz z drugim pracownikiem na zapleczu dokonywał ręcznego załadunku sprzętu na przyczepę np. butli gazowych, podpinał np. agregat prądotwórczy pod przyczepę i zjeżdżał do wkopu na dany oddział. Czynności załadunkowe trwały około pół godzin. Wnioskodawca dowoził na oddział odwodnieniowy oraz oddziały: (...), (...), (...), (...) butle z tlenem oraz agregaty prądotwórcze, niezbędne do prac spawalniczych, a następnie pomagał spawaczom przy spawaniu: podtrzymywał elementy, przemieszczał przewody spawalnicze. Na oddziałach odwodnieniowych wnioskodawca oprócz dostarczenia sprzętu spawalniczego na miejsce we wkopie, przeciągał ciągnikiem drobne elementy np. rury, czy przewody, pomagał spawaczowi przy spawaniu rur, podtrzymując elementy, rozciągając ręcznie przewody elektryczne, bądź gazowe. Ubezpieczony dowoził także na oddział wiertniczy agregaty spawalnicze, sprzężarki, rury wiertnicze i wiertnice, odciągał rury przy pomocy ciągnika.

Sąd Okręgowy stwierdził, że praca wnioskodawcy polegająca na dowozie sprzętu na odkrywkę oraz wykonywaniu czynności pomocniczych tj. pomaganie spawaczowi przy spawaniu (podtrzymywanie spawanych elementów, rozciąganie ręcznie przewodów elektrycznych bądź gazowych), nie mieści się w pojęciu "operatora sprzętu

pomocniczego i technologicznego na odkrywce”. A nadto pracy tej nie można zaliczyć do prac wymienionych w art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z tych względów Sąd Okręgowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1992 roku do dnia 30 kwietnia 2007 roku i uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanek do nabycia emerytury górniczej, uznając tym samym decyzję organu rentowego odmawiającą prawa do emerytury za prawidłową.

Apelacja E. B. od wyroku z 21 października 2016 roku została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 1 grudnia 2017 roku w sprawie III AUa 38/17.

(dowód: wyrok SO z uzasadnieniem – k. 40, 43-55 akt VU 802/15, wyrok SA z uzasadnieniem – k. 72, 79-86 akt VU 802/15)

E. B. od dnia 1 lipca 1983 roku do chwili obecnej jest zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (okoliczność bezsporna).

Od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku wnioskodawca pracował na stanowisko kierowcy ciągnika na oddziale (...). Ciągnikiem wykonywał prace transportowe na odkrywce. Przewoził nim agregaty smarownicze, gazy, materiały potrzebne do remontów przenośników, a także brygadę remontową. Wnioskodawca ciągnikiem dowoził niezbędny do remontów sprzęt, przeciągał agregaty. Pomagał przy obsłudze agregatu, rozwijał kable, przynosił jakieś drobne materiały do remontu.

(dowód ; uzasadnienie Sadu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. sporządzone w aktach załączonych VU 1126/19_

Z dniem 18 stycznia 2007 roku nastąpiła zmiana nazwy stanowiska pracy ubezpieczonego z kierowcy ciągnika na operatora sprzętu pomocniczego na odkrywce.

Z dniem 1 maja 2007 roku wnioskodawca został przyjęty na oddział (...) na stanowisko: „operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce”.

W dniu 9.05.2007 roku wnioskodawca uzyskał uprawnienia operatora spycharki typ (...) i ostatecznie rozpoczął prace na Oddziale (...) na stanowisku: „operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce.

W dniu 12.01.2008 roku wnioskodawca uzyskał uprawnienia operatora ładowarki jednonaczyniowej do 2,5 m³.

W dniu 20.03.2009 roku wnioskodawca uzyskał uprawnienia operatora spycharki do 220 KW kl II.

Wnioskodawca uzyskał uprawnienia operatora spycharki:

- do 110 kW w dniu 20.03.2007 roku;

- typ (...) – 9 maja 2007 roku;

- do 220 kW oraz operatora spycharki typ (...) w dniu 20 marca 2009 roku;

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniach, które odbyły się w dniach 15 czerwca 2009 roku ustaliła, E. B. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą: w okresie od dnia 01.09.1992 roku do dnia 16.11.2006 roku na stanowisku kierowcy ciągnika, zaś w okresie od dnia 17.11.2006 roku do 17.11.2007 roku na stanowisku- operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce tj. na stanowisku wymienionym w poz. 22 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

(dowód: protokół z posiedzenia z dnia 15.06.2009 roku k-33 akt ZUS)

W okresie od 1 maja 2007 roku do 11 marca 2019 roku wnioskodawca pracował na oddziale (...) jako operator spycharki gąsienicowej na odkrywce. Wnioskodawca wykonywał pracę dla oddziałów górniczych kopalni zajmujących

się zdejmowaniem, transportem i zwałowaniem nadkładu i węgla. Prace spycharkami gąsienicowymi prowadzone były na terenie całej odkrywki i zwałowiska pola B.. Wnioskodawca był dowożony wraz z pracownikami oddziałów górniczych „stykowo” na stanowiska pracy lub też bezpośrednio z oddz. rs-1. Dojazd do i z maszyny zajmował jedną godzinę, obsługa codzienna pół godziny, obsługa urządzenia 5,5 godziny, a postoje technologiczne i inne jedną godzinę.

Pracował w systemie czterobrygadowym, otrzymywał dodatek stykowy. Wnioskodawca pracował przy koparkach wielonaczyniowych oraz przy zwałowarkach.

Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało:

- przemieszczanie mas ziemnych w rejon zabierki;
- wykonywanie niwelacji terenu w obrębie maszyn podstawowych;
- roboty udostępniające i oczyszczające urobek do eksploatacji;
- osiowanie i poziomowanie przenośników;
- obróbka studni odwadniających w rejonie zabierki;
- wykonywanie rowów odwadniających na poziomach roboczych;
- przesuwka stacji napędowych, zwrotnych, przenośnika;
- prace przy transporcie maszyn podstawowych np. niwelacja terenu pod pojazdy;
- rozluźnianie gruntu (praca zrywakiem);
- wymiana gruntu pod maszynami podstawowymi;
- przemieszczanie na bieżąco niedobranych mas nadkładowych lub węgla pod zabiór koparki;
- wykonywanie zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych;
- skarpowanie i wykonywanie pochylni;

Wnioskodawca zajmował się głównie niwelacją terenu. Niwelacja polega na wyrównaniu terenu przed maszyną podstawową, żeby mogła tam wjechać koparka lub zwałowarka. Średnio jednorazowo niweluje się teren o długości ok 80-100 metrów i szerokości 20-50 metrów, co zajmuje od półtorej do dwóch godzin. Często wykonuje się kilka niwelacji dziennie.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie sygn. akt VU 1126/19 oddalił odwołanie wnioskodawcy.

W uzasadnieniu podniósł, iż odwołanie jest bezzasadne.

Podkreślił, że ZUS ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej, z uwagi na nie przedłożenie po uprawomocnieniu poprzedniej decyzji o odmowie prawa do emerytury górniczej z (...) roku nowych dowodów oraz braku okoliczności istniejących przed jej wydaniem, które miałyby wpływ na prawo do świadczeń w myśl art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tych względów ZUS ponownie zaskarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy zaliczenia do pracy górniczej okresu zatrudnienia od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007, co było już objęte kontrolą Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 802/15 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 38/17.

Sąd ten zwrócił uwagę na postanowieniu z 13 grudnia 2018 roku w sprawie I UK 480/17, w którym to Sąd Najwyższy stwierdził, że w sytuacji gdy wcześniej zapadł prawomocny wyrok sądu ubezpieczeń społecznych oddalający odwołanie ubezpieczonego od decyzji odmownej, w której organ rentowy odmówił ustalenia prawa do określonego świadczenia, a ubezpieczony ponownie ubiega się o to samo świadczenie w kolejnym postępowaniu odwoławczym (sądowym), możliwe są następujące przypadki: 1) został złożony nowy wniosek o świadczenie, bez powołania się na nowe dowody lub okoliczności istniejące sprzed daty wydania decyzji oraz bez powołania się na nowe, późniejsze zdarzenia - wówczas zachodzi powaga rzeczy osądzonej w myśl art. 366 KPC; 2) w nowym wniosku ubezpieczony powołuje się na późniejsze zdarzenia, które miały miejsce po zamknięciu rozprawy w sprawie poprzedniej prawomocnie zakończonej - wówczas nie ma powagi rzeczy osądzonej, jakkolwiek ze względu na treść art. 365 § 1 KPC występuje związanie sądu orzekającego w aktualnym postępowaniu poprzednim wyrokiem; 3) w kolejnym wniosku ubezpieczony powołuje się na nowe okoliczności lub dowody istniejące przed datą wydania poprzedniej decyzji - wówczas zastosowanie ma art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W tym ostatnim przypadku należy w pierwszej kolejności zbadać przesłanki dopuszczalności złożenia takiego wniosku i w razie stwierdzenia ich braku organ rentowy powinien odmówić ponownego ustalenia prawa do świadczenia, także wówczas, gdy brak wpływu na świadczenie wynika ze związania wyrokiem sądu wydanego poprzednio co do tego świadczenia (art. 365 § 1 KPC). Jeśli organ rentowy wyda decyzję dotyczącą tej samej podstawy faktycznej i prawnej, która była objęta poprzednim wyrokiem (zwłaszcza przy braku przesłanek art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), to w razie wniesienia odwołania od takiej decyzji zachodzi powaga rzeczy osądzonej, a w konsekwencji tego odwołanie podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 KPC. Natomiast, gdy organ rentowy wyda decyzję odmowną, ale w odniesieniu do innej podstawy faktycznej niż ta, która była objęta poprzednim wyrokiem, to nie występuje przypadek powagi rzeczy osądzonej i sprawa musi być merytorycznie osądzona. Innymi słowy, prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma powagę rzeczy osądzonej w sprawie z odwołania od decyzji wydanej wskutek złożenia wniosku na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim prawomocnym wyroku sądu.

Sąd Okręgowy w tej sytuacji uznał, że z mocy art 365 k.p.c jest związany prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie V U 802/15, co wyklucza możliwość ponownego ustalania charakteru pracy wnioskodawcy w okresach jego zatrudnienia objętych przedmiotem sporu w sprawie (...), czyli od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku, czego domagał się pełnomocnik skarżącego.

Taką możliwość wyklucza art 365 § 1 k.p.c. W myśl tego przepisu orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

W orzecznictwie wyjaśniono, że prawomocność orzeczenia sądu jest podstawą jego mocy wiążącej, która charakteryzuje się tym, że nikt nie może negować faktu istnienia orzeczenia i jego określonej treści. Artykuł 365 § 1 KPC wyraża również tzw. pozytywny aspekt prawomocności materialnej orzeczenia sądowego przejawiający się w jego mocy wiążącej jako określonego przymiotu prawnego rozstrzygnięcia zawartego w treści orzeczenia. Skutek prawomocnego orzeczenia oznacza, że prawomocne orzeczenie odpowiada rzeczywistemu stanowi prawnemu, potwierdza go i czyni go niewątpliwym. Jeśli zatem, dane zagadnienie prawne zostało prawomocnie rozstrzygnięte w pierwszym procesie, stanowi kwestię wstępną (prejudycjalną) w innym procesie, w którym dochodzone jest inne żądanie. Związanie prawomocnym wyrokiem oznacza, że sąd obowiązany jest uznać, iż kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku i w późniejszym procesie kwestia ta nie może być już ponownie badana (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2003 r., I CKN 263/01, M. Prawn. 2015, nr 2, s. 85). W uchwale z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 29/94 (Biul. SN 1994, nr 3, s. 17), Sąd Najwyższy wskazał, że w procesie o dalszą - ponad prawomocnie uwzględnioną - część świadczenia z tego samego stosunku prawnego, sąd nie może w niezmienionych okolicznościach odmiennie orzec o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. Prawomocne orzeczenie sądu opiera swoje znaczenie na prawach podmiotowych, o które proces się toczył, a udzielając ochrony prawnej realizuje również samo prawo do wymiaru sprawiedliwości, mające swoje

konstytucyjne źródła. Dopuszczenie do możliwości rozbieżnego oceniania zasadności tego samego roszczenia, w tych samych okolicznościach, w różnych orzeczeniach byłoby zaprzeczeniem społecznie oczekiwanych reguł ochrony prawnej i naruszeniem zasady zaufania do wymiaru sprawiedliwości. Moc wiążąca ma gwarantować poszanowanie prawomocnego orzeczenia sądu, regulującego stosunek prawny będący przedmiotem rozstrzygnięcia. Prawomocny wyrok, z punktu widzenia jego prejudycjalnego znaczenia także w innej sprawie, swą mocą powoduje, że nie tylko nie może być zmieniony lub uchylony, ale że nie jest możliwe odmienne ocenianie i uregulowanie tego samego stosunku prawnego, w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, między tymi samymi stronami (por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CSK 89/05, z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, z dnia 4 listopada 2016 r., I CSK 736/15, postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 30 października 2018 r. II CSK 258/18).

Wprawdzie z mocy art. 365 § 1 KPC sąd wiąże jedynie rozstrzygnięcie innego sądu, jednakże zrozumienie zakresu jego sentencji niejednokrotnie wymaga uwzględnienia kontekstu sprawy, co możliwe jest jedynie w świetle uzasadnienia, które to uzasadnienie per se nie wiąże (tak por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 4 kwietnia 2019 r. III CSK 269/18)

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w sprawie VU 1126/19 uznał, iż sentencja wyroku w sprawie VU 802/15 oddalająca odwołanie nie jest wystarczająca do ustalenia zakresu związania Sądu w niniejszej sprawie. Zakres związania wyrokiem w sprawie V U 802/15 wynika jednak z treści jego uzasadnienia.

Sąd ten podkreślił, iż prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie V U 802/15 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. ustalił, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku nie wykonywał pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sąd w niniejszej sprawie z mocy art 365 § 1 KPC jest związany tymi ustaleniami, co oznacza niemożność ponownego ustalania czy wnioskodawca w w/ w okresach wykonywał prace górnicze. Ta kwestia została już rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem w sprawie VU 802/15. Sąd ten uznał zatem, że jest związany ustaleniami Sądu w sprawie V U 802/15, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku nie wykonywał pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i nie może czynić ustaleń odmiennych.

Sąd Okręgowy zazaczył, iż stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W postępowaniu wszczętym na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej nowe dowody mogą podważać podstawę faktyczną poprzedniego wyroku. Tyle tylko, że w tym przypadku z nowych dowodów musiałyby wynikać nie jakiegokolwiek nieuwzględnione wcześniej okoliczności, ale okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Inaczej rzecz ujmując, za nowymi dowodami musi stać potencjalna możliwość dokonania innych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 227 KPC), ustaleń faktycznych niż te, które weszły do podstawy faktycznej wyroku, przesądzając o oddaleniu odwołania (tak por wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 19 października 2017 r. II UK 454/16).

W sprawie V U 802/15 Sąd ustalał charakter pracy wnioskodawcy nie tylko na podstawie dokumentów, ale również zeznań świadków: A. S. i W. M.. Co więcej w sprawie VU 802/15 charakter pracy skarżącego nie był sporny. Skarżący nie podważał ustalonego przez Sąd stanu faktycznego, i nadal go nie podważa, ale zarzucał błąd w subsumpcji, czyli nie uznanie, iż charakter jego pracy odpowiadał pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Kwalifikacja prawna jest domeną Sądu, a nie świadków. Zeznania świadków nie mogą zatem doprowadzić do zmiany oceny prawnej pracy wnioskodawcy.

Z uwagi zatem na to, że skarżący nie przedstawił nowych dowodów w rozumieniu art. 114 ust 1 ustawy w niniejszej sprawie, wobec prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w sprawie V U 802/15, ustalającego charakter pracy

wnioskodawcy w latach 1992-2007, Sąd Okręgowy w sprawie VU 1126/19 uznał, iż nie jest już dopuszczalnym dowodzenie tego faktu w tym postępowaniu.

Ustalony przez Sąd prawomocnym wyrokiem w sprawie VU 802/15 charakter pracy wnioskodawcy w okresie od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku (podstawa faktyczna rozstrzygnięcia) nie może ulec zmianie na skutek zeznań nowych świadków. Nie przedstawienie przez wnioskodawcę nowych dowodów w rozumieniu art. 114 ust 1 ustawy, powoduje, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Z uwagi na przedmiot decyzji z dnia 25 czerwca 2015r. (ustalenie niespełnienia przesłanek do nabycia prawa do emerytury górniczej z uwagi na niewykonywanie przez wnioskodawcę pracy górniczej w przeszłości tj. w okresie zatrudnienia od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku), po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie V U 802/15, nie mogły zaistnieć zdarzenia powodujące przekształcenie treści stosunku ubezpieczenia społecznego w tym zakresie (nie mogła ulec zmianie podstawa faktyczna rozstrzygnięcia).

Sąd stanął na stanowisku, że jest związany ustaleniami prawomocnego wyroku w sprawie VU 802/15, co oznacza niedopuszczalność czynienia nowych ustaleń co do tego co było już przedmiotem prawomocnego rozstrzygnięcia, a zatem co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w okresie zatrudnienia od 1 września 1992 roku 30 kwietnia 2007 roku.

Sąd ten dodał także, że w całości podziela ustalenia poczynione w sprawie VU 802/15 co do braku górniczego charakteru pracy wnioskodawcy jako kierowcy ciągnika w latach 1992 do 30.04 2007 roku.

Sąd ten ograniczył badanie charakteru pracy wnioskodawcy do okresu nieobjętego sprawą VU 802/15 tj. okresu od 1 maja 2007 roku do 11 marca 2019 roku. Okres ten został zaliczony wnioskodawcy przez ZUS do pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako zwykła praca górnicza w wymiarze jednokrotnym. Tymczasem skarżący wniósł o zaliczenie spornego okresu w wymiarze półtorakrotnym z art 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako pracy przodkowej.

Sąd ten ustalił, iż w spornych okresach skarżący pracował na odkrywce w charakterze operatora spycharki gąsienicowej. Przy czym do 9 maja 2007 roku miał uprawnienia do obsługi wyłącznie małych spycharek, od 9 maja 2007 roku do obsługi średnich spycharek (...), a od 20 marca 2009 roku miał uprawnienia także do obsługi spycharek ciężkich (...).

Zeznania świadków i ubezpieczonego potwierdziły co do zasady, że wykonywał prace wymienione przez pracodawcę w charakterystyce jego pracy. Z tych prac nie wszystkie jednak prace były pracami przodkowymi w rozumieniu przytoczonych przepisów prawa. I tak, niewątpliwie pracami przodkowymi były prace polegające na przemieszczaniu mas ziemnych w rejon zabierki, przemieszczanie na bieżąco niedobranych mas nadkładowych lub węgla pod zabiór koparki, roboty udostępniające i oczyszczające urobek do eksploatacji, rozluźowywanie gruntu (prace zrywakiem). Były to bowiem prace świadczone w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn podstawowych i bezpośrednio związane z zapewnieniem ciągłego procesu produkcyjnego zakładu górniczego, polegającego na urobku i wydobywaniu kopaliny i stanowiły inne prace przodkowe, w rozumieniu art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. Nie można natomiast zaliczyć do prac przodkowych prac przy osiowaniu i poziomowaniu przenośników, tzw. przesuwki np: przesuwania stacji napędowych, zwrotnych, przenośnika, wykonywania rowów odwadniających na poziomach roboczych, wykonywania zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych oraz niwelacji terenu w obrębie maszyn podstawowych. Tymczasem wnioskodawca przyznał, że jego głównym obowiązkiem była właśnie niwelacja terenu pod maszynami podstawowymi: koparkami i zwałowarkami. Te czynności zajmowały mu bowiem każdego dnia najwięcej czasu.

Sąd ten podkreślił, iż prawo do zaliczenia okresu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym do emerytury oraz z przelicznikiem 1,8 do wysokości przysługuje wyłącznie wówczas, gdy praca wymieniona w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca z uwagi na rodzaj wykonywanych czynności nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie przy pracach przodkowych wymienionych w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy. Wręcz przeciwnie

większość prac, które wykonywał wnioskodawca i które zajmowały mu prawie całą dniówkę, a mianowicie: niwelacja terenu w obrębie maszyn podstawowych, niwelacja terenu pod pojazdy, wymiana gruntu pod maszynami podstawowymi, wykonywanie zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych, skarpowanie i wykonywanie pochylni, przesuwka, wykonywanie rowów odwadniających, w ogóle nie mieści się w pojęciu prac przodkowych z art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy.

Do prac wymienionych w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy nie można zaliczyć żadnej z czynności objętych charakterystyką stanowiska pracy wykonywanej przez wnioskodawcę na zwałowisku. Praca w obrębie zwałowarek nie odbywała się w przodku wydobywczym, co eliminuje ją z prac wymienionych w art 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy.

Biorąc zatem pod uwagę miejsce wykonywania czynności pracowniczych oraz rodzaj wykonywanych czynności Sąd Okręgowy przyjął, iż wnioskodawca od 1 maja 2007 roku do 11 marca 2019 roku nie wykonywał prac wymienionych w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Sąd Okręgowy uznał, iż nie sposób przyjąć, że operator spycharki pracujący na odkrywce mógłby mieć prawo do przelicznika 1,8 przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej legitymując się li tylko połową wymiaru czasu pracy w przodku.

Z zestawienia ewidencji dniówek w wymiarze półtorakrotnym z zeznaniami świadków i wnioskodawcy, wynika że pracodawca za pracę wykonywaną w wymiarze półtorakrotnym uważał każdą pracę wykonywaną przy koparkach i zwałowarkach, która wiązała się z podmianą na stanowisku pracy. Takie rozumienie pracy w wymiarze półtorakrotnym nie pokrywa się z pojęciem prac wymienionych w art 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy. Wyklucza to możliwość zaliczenia wnioskodawcy dniówek półtorakrotnych wymienionych w ewidencji do pracy z art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy.

Skoro wnioskodawca nie legitymował się wymaganym 25- letnim stażem górniczym, Sąd Okręgowy oddalił jego odwołanie.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego wydany w sprawie VU 1126/19 wraz z uzasadnieniem – k. 47, k. 50 – m60 akt załączonych)

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył wnioskodawca.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 937/20 oddalił apelację . Sąd Apelacyjny w pisemnym uzasadnieniu w pełni podzielił ocenę faktyczną i prawną okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) B. od 1 września 1992 r. do 30 kwietnia 2007 r. na stanowisku kierowcy ciągnika jako nie będącą pracą górniczą w rozumieniu art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej .

Jeśli chodzi o okres pracy od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny jak ustalił Sąd meriti wnioskodawca głównie zajmował się niwelacją terenu polegającą na wyrównaniu terenu przed maszyną podstawową, żeby mogła tam wjechać koparka lub zwałowarka Średnio niweluje się teren o długości 80 do 100 m i szerokości 20-250 m co zajmuje od półtorej do dwóch godzin, a często wykonuje się kilka niwelacji dziennie. Sąd Apelacyjny zgodził się z Sądem Okręgowym, że z prac wymienionych w charakterystyce nie wszystkie z nich były pracami przodkowymi w rozumieniu art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. Pracami tymi były prace polegające na przemieszczaniu mas ziemnych w rejon zabierki , przemieszczanie na bieżąco niedobranych mas nadkładowych lub węgla pod zabiór koparki, prace zrywaniem przy rozluźywaniu gruntu . Były to bowiem prace wykonywane w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn podstawowych i bezpośrednio związane z zapewnieniem ciągłego procesu produkcyjnego zakładu górniczego , polegającego na urobku i wydobywaniu kopaliny i stanowiły one inne prace przodkowe w rozumieniu art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. Nie można było w ocenie Sądu Apelacyjnego zaliczyć do takiej pracy prac porządkowania i poziomowania przenośników, tzw. przesuwki stacji napędowych . zwrotnych , wykonywanie rowów odwadniających na poziomach roboczych , wykonywanie zjazdów , dróg dojazdowych do maszyn podstawowych oraz niwelacji terenu w obrębie maszyn podstawowych na terenie wyrobiska i zwałowiska , która była jego głównym obowiązkiem .

(dowód : wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi – k. 94 wraz z uzasadnieniem – k. 101- 108 akt sprawy VU 1126/19)

Skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wniósł od powyższego wyroku wnioskodawca.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2022 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(dowód: postanowienie SN z dnia 19 maja 2022 r. – k. 147 akt sprawy VU 1126/19)

W dniu 9 grudnia 2022 r. E. B. po raz trzeci wystąpił z wnioskiem o emeryturę górniczą .

Zaskarżoną decyzją z (...) roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił E. B. prawa do emerytury górniczej wskazując, iż nie udokumentował on wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. ZUS uznał, iż skarżący posiada jedynie okres pracy górniczej określonej w art. 50 c ustęp 1 ,tj. okres zatrudnienia od 1 maja 2007 r. do 9 grudnia 2022 r. w wymiarze 15 lat, 4 miesięcy i 22 dni.

W dniu (...) E. B. złożył odwołanie od decyzji, w którym wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury górniczej.

W uzasadnieniu odwołania podniósł, iż posiada 25 letni okres pracy górniczej i wnosi o zaliczenie mu do tego okresu dwóch okresów :

- od 1 września 1992 r. do 30 kwietnia 2007 r. jako zwykłą pracę górniczą
- od 1 maja 2007 r. do 9 grudnia 2022 r. w wymiarze półtorakrotnym.

E. B. w okresie od 1 maja 2007 r. do 9 grudnia 2022 r. pracował na oddziale (...) . Nie zmienił się jego zakres obowiązków i od maja 2007 r. do chwili obecnej są one takie same. Do jego głównych obowiązków należy niwelacja terenu pod koparką , a sporadycznie pod ładowarką . Czasami trzeba zniwelować teren nawet pół kilometra przed koparką . Taka niwelacja robiona jest kilka a czasem nawet kilkadziesiąt razy na jednej zmianie. Wnioskodawca pracuje dla oddziałów górniczych (...),(...), (...) . Wykonuje także niwelację terenu pod stacje napędowe, oraz drogi dojazdowe do maszyn.

(dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 53 akt sprawy)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją ZUS po raz trzeci odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej, z uwagi na nie przedłożenie po uprawomocnieniu poprzedniej decyzji o odmowie prawa do emerytury górniczej z 29 maja 2019 roku nowych dowodów oraz braku okoliczności istniejących przed jej wydaniem, które miałyby wpływ na prawo do świadczeń w myśl art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tych względów ZUS ponownie zaskarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy zaliczenia do pracy górniczej okresu zatrudnienia od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007, co było już objęte kontrolą Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 802/15 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 38/17 oraz okresu od 1 maja 2007 r. Do 11 marca 2019 r. , co9 było z kolei objęte kontrolą Sądu Okręgowego w Piotrkowie tryb. W sprawie VU 1126/19 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III Aua937/20 .

Organ rentowy podniósł, że wobec opisanych wyżej prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. brak jest możliwości ponownego ustalania stażu pracy górniczej za okres od od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 r. Oraz od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. wnioskodawcy i wniósł o odrzucenie odwołania w tym zakresie

Wniosek o odrzucenie odwołania był niezasadny. Zaskarżona decyzja odnosi się bowiem nie tylko do okresów zatrudnienia wnioskodawcy objętych przedmiotem sprawy VU 802/15 i VU 1126/19 , ale także okresu od 12 marca 2019 r. do 9 grudnia 2022 r. , który nie był przedmiotem postępowania sądowego.

W postanowieniu z 13 grudnia 2018 roku w sprawie I UK 480/17 Sąd Najwyższy stwierdził, że w sytuacji gdy wcześniej zapadł prawomocny wyrok sądu ubezpieczeń społecznych oddalający odwołanie ubezpieczonego od decyzji odmownej, w której organ rentowy odmówił ustalenia prawa do określonego świadczenia, a ubezpieczony ponownie ubiega się o to samo świadczenie w kolejnym postępowaniu odwoławczym (sądowym), możliwe są następujące przypadki: 1) został złożony nowy wniosek o świadczenie, bez powołania się na nowe dowody lub okoliczności istniejące sprzed daty wydania decyzji oraz bez powołania się na nowe, późniejsze zdarzenia - wówczas zachodzi powaga rzeczy osądzonej w myśl art. 366 KPC; 2) w nowym wniosku ubezpieczony powołuje się na późniejsze zdarzenia, które miały miejsce po zamknięciu rozprawy w sprawie poprzedniej prawomocnie zakończonej - wówczas nie ma powagi rzeczy osądzonej, jakkolwiek ze względu na treść art. 365 § 1 KPC występuje związanie sądu orzekającego w aktualnym postępowaniu poprzednim wyrokiem; 3) w kolejnym wniosku ubezpieczony powołuje się na nowe okoliczności lub dowody istniejące przed datą wydania poprzedniej decyzji - wówczas zastosowanie ma art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W tym ostatnim przypadku należy w pierwszej kolejności zbadać przesłanki dopuszczalności złożenia takiego wniosku i w razie stwierdzenia ich braku organ rentowy powinien odmówić ponownego ustalenia prawa do świadczenia, także wówczas, gdy brak wpływu na świadczenie wynika ze związania wyrokiem sądu wydanego poprzednio co do tego świadczenia (art. 365 § 1 KPC). Jeśli organ rentowy wyda decyzję dotyczącą tej samej podstawy faktycznej i prawnej, która była objęta poprzednim wyrokiem (zwłaszcza przy braku przesłanek art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), to w razie wniesienia odwołania od takiej decyzji zachodzi powaga rzeczy osądzonej, a w konsekwencji tego odwołanie podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 KPC. Natomiast, gdy organ rentowy wyda decyzję odmowną, ale w odniesieniu do innej podstawy faktycznej niż ta, która była objęta poprzednim wyrokiem, to nie występuje przypadek powagi rzeczy osądzonej i sprawa musi być merytorycznie osądzona. Innymi słowy, prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma powagę rzeczy osądzonej w sprawie z odwołania od decyzji wydanej wskutek złożenia wniosku na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim prawomocnym wyroku sądu.

Sąd w niniejszej sprawie z mocy art 365 k.p.c jest związany prawomocnymi wyrokami wydanymi w sprawach V U 802/15 oraz VU 1126/19 co wyklucza możliwość ponownego ustalania charakteru pracy wnioskodawcy w okresach jego zatrudnienia objętych przedmiotem sporu w w powyższych sprawach , tj. czyli okresów od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku oraz od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 , a czego domagał się pełnomocnik skarżącego.

Taką możliwość wyklucza art 365 § 1 k.p.c. W myśl tego przepisu orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

W orzecznictwie wyjaśniono, że prawomocność orzeczenia sądu jest podstawą jego mocy wiążącej, która charakteryzuje się tym, że nikt nie może negować faktu istnienia orzeczenia i jego określonej treści. Artykuł 365 § 1 KPC wyraża również tzw. pozytywny aspekt prawomocności materialnej orzeczenia sądowego przejawiający się w jego mocy wiążącej jako określonego przymiotu prawnego rozstrzygnięcia zawartego w treści orzeczenia. Skutek prawomocnego orzeczenia oznacza, że prawomocne orzeczenie odpowiada rzeczywistości stanowi prawnemu, potwierdza go i czyni go niewątpliwym. Jeśli zatem, dane zagadnienie prawne zostało prawomocnie rozstrzygnięte w pierwszym procesie, stanowi kwestię wstępną (prejudycjalną) w innym procesie, w którym dochodzone jest inne żądanie. Związanie prawomocnym wyrokiem oznacza, że sąd obowiązany jest uznać, iż kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku i w późniejszym procesie kwestia ta nie może być już ponownie badana (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2003 r., I CKN 263/01, M. Prawn. 2015, nr 2, s. 85). W uchwale z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 29/94 (Biul. SN 1994, nr 3, s. 17), Sąd

Najwyższy wskazał, że w procesie o dalszą - ponad prawomocnie uwzględnioną - część świadczenia z tego samego stosunku prawnego, sąd nie może w niezmienionych okolicznościach odmiennie orzec o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. Prawomocne orzeczenie sądu opiera swoje znaczenie na prawach podmiotowych, o które proces się toczył, a udzielając ochrony prawnej realizuje również samo prawo do wymiaru sprawiedliwości, mające swoje konstytucyjne źródła. Dopuszczenie do możliwości rozbieżnego oceniania zasadności tego samego roszczenia, w tych samych okolicznościach, w różnych orzeczeniach byłoby zaprzeczeniem społecznie oczekiwanych reguł ochrony prawnej i naruszeniem zasady zaufania do wymiaru sprawiedliwości. Moc wiążąca ma gwarantować poszanowanie prawomocnego orzeczenia sądu, regulującego stosunek prawny będący przedmiotem rozstrzygnięcia. Prawomocny wyrok, z punktu widzenia jego prejudycjalnego znaczenia także w innej sprawie, swą mocą powoduje, że nie tylko nie może być zmieniony lub uchylony, ale że nie jest możliwe odmienne ocenianie i uregulowanie tego samego stosunku prawnego, w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, między tymi samymi stronami (por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CSK 89/05, z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, z dnia 4 listopada 2016 r., I CSK 736/15, postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 30 października 2018 r. II CSK 258/18).

Wprawdzie z mocy art. 365 § 1 KPC sąd wiąże jedynie rozstrzygnięcie innego sądu, jednakże zrozumienie zakresu jego sentencji niejednokrotnie wymaga uwzględnienia kontekstu sprawy, co możliwe jest jedynie w świetle uzasadnienia, które to uzasadnienie per se nie wiąże (tak por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 4 kwietnia 2019 r. III CSK 269/18)

Ma to miejsce w przedmiotowej sprawie. Sentencje wyroków w sprawach VU 802/15 i VU 1126/19 oddalające odwołania nie są wystarczające do ustalenia zakresu związania Sądu w niniejszej sprawie. Zakresy związania wyrokami w tych sprawach wynikają jednak z treści ich uzasadnień.

Prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie V U 802/15 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. ustalił, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku nie wykonywał pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Natomiast w sprawie VU 1126/19 Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca w okresie od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. nie wykonywał pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd w niniejszej sprawie z mocy art 365 § 1 KPC jest związany tymi ustaleniami, co oznacza niemożność ponownego ustalania czy wnioskodawca w w/w okresach wykonywał prace górnicze. Ta kwestia została już rozstrzygnięta prawomocnymi wyrokami w sprawach VU 802/15 i VU 1126/19 .

Oznacza to, że w niniejszej sprawie Sąd jest związany ustaleniami Sądu w sprawie, że wnioskodawca w okresach od 1 września 1992 roku do 30 kwietnia 2007 roku oraz od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. nie wykonywał pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i nie może czynić ustaleń odmiennych.

Stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W postępowaniu wszczętym na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej nowe dowody mogą podważać podstawę faktyczną poprzedniego wyroku. Tyle tylko, że w tym przypadku z nowych dowodów musiałyby wynikać nie jakiegokolwiek nieuwzględnione wcześniej okoliczności, ale okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Inaczej rzecz ujmując, za nowymi dowodami musi stać potencjalna możliwość dokonania innych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 227 KPC), ustaleń faktycznych niż te, które weszły do podstawy faktycznej wyroku, przesądzając o oddaleniu odwołania (tak por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 19 października 2017 r. II UK 454/16).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy wnioskodawca nie wskazał na żadne nowe okoliczności i dowody. Powołał się jedynie na nowy plan organizacyjny odkrywki nie formułując w tym zakresie żadnych dalszych wniosków. Z załączonego bowiem planu nie wynika zdaniem Sądu nic co by miało wpływ na ocenę charakteru pracy skarżącego, która jest taka sama od maja 2007 r. i która już była przedmiotem oceny Sądu w sprawie VU 1126/19.

Z uwagi zatem na to, że skarżący nie przedstawił nowych dowodów w rozumieniu art. 114 ust 1 ustawy w niniejszej sprawie, wobec prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego w sprawach V U 802/15 i VU 1126/19, ustalającego charakter pracy wnioskodawcy w latach 1992-2007, oraz od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. nie jest już dopuszczalnym dowodzenie tego faktu.

Nie przedstawienie przez wnioskodawcę nowych dowodów w rozumieniu art. 114 ust 1 ustawy, powoduje, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Sąd w niniejszej sprawie jest związany ustaleniami prawomocnego wyroków, co oznacza niedopuszczalność czynienia nowych ustaleń co do tego co było już przedmiotem prawomocnego rozstrzygnięcia, a zatem co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w okresie zatrudnienia od 1 września 1992 roku 30 kwietnia 2007 roku oraz od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r.

Na marginesie Sąd pragnie dodać, że w całości podziela ustalenia poczynione w powyższych sprawach VU 802/15 co do braku górniczego charakteru pracy wnioskodawcy jako kierowcy ciągnika w latach 92-do 30.04 2007 roku oraz braku podstaw dla przyjęcia, że praca w okresie od 1 maja 2007 r. do 11 marca 2019 r. winna być obliczona w wymiarze półtorakrotnym.

Dlatego też w sprawie znaczenia miały jedynie zeznania wnioskodawcy na okoliczność charakteru pracy wnioskodawcy w okresie nieobjętym opisanymi wyżej sprawami za okres od 12 marca 2019 r. do 9 grudnia 2022 r. Należy podkreślić, że ten okres został zaliczony wnioskodawcy przez ZUS do pracy górniczej wymienionej w art 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako zwykła praca górnicza w wymiarze jednokrotnym.

Tymczasem skarżący wniósł o zaliczenie spornego okresu w wymiarze półtorakrotnym z art 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako pracy przodkowej.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż od 19 października 2022 r. weszła w życie ustawa nowelizująca definicję przodka i tak zgodnie z art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

1. Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu, ładowaniu i zwałowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących, transportujących i zwałujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;

2) w drużynach ratowniczych.

1a. Przez przodek rozumie się obszar wyrobiska górniczego, w którym są wykonywane prace bezpośrednio związane z wydobywaniem kopaliny lub drążeniem tego wyrobiska, w tym ścianę, a w odkrywkach również obszar związany bezpośrednio z urabianiem kopaliny, nadkładu lub skał otaczających oraz ze zwałowaniem, w tym formowaniem korpusu zwału, a także strefę przyprzodkową stanowiącą obszar bezpośrednio przyległy do przodka, ustalony w kopalni na podstawie organizacyjno-technicznych metod wykonywania robót górniczych, w której są wykonywane prace związane z odstawą urobku oraz utrzymaniem wyrobiska.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ

rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiąc muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych. Dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137).

Innymi słowy zastosowanie przelicznika 1,5 do pracy ubezpieczonego na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zajmowanie zatem przez skarżącego stanowiska wymienionego w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 4 tj. operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce, nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ustępow 1 pkt 1 ustawy.

Skarżący domagając się przeliczenia świadczenia emerytalnego z zastosowaniem przelicznika 1,5 do spornego okresu pracy górniczej winien zatem wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustępow 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu i zwałowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących i zwałujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Przepis art. 50d mówi o pracy w przodku na odkrywce. Oznacza to, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki.

Pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły i ogranicza się wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych, albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Praca przodowa polega zatem, wyłącznie na urabianiu i ładowaniu i zwałowaniu urobku lub nakładu, albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania i zwałowaniem urobku.

Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo).

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że w spornym okresie, tj. od 12 marca 2019 r. do 9 grudnia 2022 r

Zeznania ubezpieczonego potwierdziły co do zasady, że wykonywał on prace wymienione przez pracodawcę w charakterystyce jego pracy, a w szczególności zajmował się niwelacją terenu. Jeśli jego zakres obowiązków się nie zmienił to należy za Sądem Okręgowym w sprawie VU 1126/19 przyjąć, iż niewątpliwie pracami przodkowymi były prace polegające na przemieszczaniu mas ziemnych w rejon zabierki, przemieszczanie na bieżąco niedobranych mas nadkładowych lub węgla pod zabiór koparki, roboty udostępniające i oczyszczające urobek do eksploatacji, rozluźywanie gruntu (prace zrywakiem). Były to bowiem prace świadczone w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn podstawowych i bezpośrednio związane z zapewnieniem ciągłego procesu produkcyjnego zakładu górniczego, polegającego na urobku i wydobywaniu kopaliny i stanowiły inne prace przodkowe, w rozumieniu art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. Nie można natomiast zaliczyć do prac przodkowych prac przy osiowaniu i poziomowaniu przenośników, tzw. przesuwki np: przesuwania stacji napędowych, zwrotnych, przenośnika, wykonywania rowów odwadniających na poziomach roboczych, wykonywania zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych oraz niwelacji terenu w obrębie maszyn podstawowych. Tymczasem wnioskodawca przyznał, że jego głównym obowiązkiem była właśnie niwelacja terenu pod maszynami podstawowymi: koparkami i zwałowarkami. Te czynności zajmowały mu bowiem każdego dnia najwięcej czasu.

Należy przypomnieć, że prawo do zaliczenia okresu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym do emerytury oraz z przelicznikiem 1,8 do wysokości przysługuje wyłącznie wówczas, gdy praca wymieniona w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca z uwagi na rodzaj wykonywanych czynności nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie przy pracach przodowych wymienionych w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy. Wręcz przeciwnie większość prac, które wykonywał wnioskodawca i które zajmowały mu prawie całą dniówkę, a mianowicie: niwelacja terenu w obrębie maszyn podstawowych, niwelacja terenu pod pojazdy, wymiana gruntu pod maszynami podstawowymi, wykonywanie zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych, skarpowanie i wykonywanie pochylni, przesuwka, wykonywanie rowów odwadniających, w ogóle nie mieści się w pojęciu prac przodkowych z art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy.

Biorąc zatem pod uwagę miejsce wykonywania czynności pracowniczych oraz rodzaj wykonywanych czynności uznać trzeba, że wnioskodawca od 12 marca 2019 r. do 9 grudnia 2022 r. nie wykonywał prac wymienionych w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Na marginesie Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, iż nawet gdyby hipotetycznie założyć (co Sąd Okręgowy absolutnie wyklucza) , iż w okresie od 12 marca 2019 r. do 9 grudnia 2022 r. wnioskodawca wykonywał pracę w wymiarze

półtorakrotnym to i tak ten okres byłby niewystarczający , gdyż skarżący legitymuje się okresem pracy górniczej w wymiarze 15 lat, 4 miesięcy i 22 dni. Pozostały okres nie mógł być badany z przyczyn wskazanych powyżej.

Reasumując wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 25- letnim stażem górniczym, co oznacza, że wydana przez organ rentowy decyzja była prawidłowa.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.